

Eugeni Fabregat

Del 25 de abril al 29 de mayo

Un mundo en la nada

"Al amanecer, el mar de nubes que ocupaba el valle se mostraba grandioso ante nuestros ojos. Paco y yo en la cumbre nos quedamos un poco atónitos viendo como comenzaba a subir por la ladera con los primeros rayos de sol. En media hora apenas podía ver la llama del cigarrillo de Paco, y su voz, parecía llegarme con sordina. Después, la nada, un limbo blanco, lechoso, húmedo, envolvía todo lo que estaba a mi alrededor, el mundo había desaparecido en un metro a lado mío, quizás menos. A pesar de que sabía que el acantilado seguía allí, los árboles, la garita, el paisaje, todo continuaba intacto, yo me había ido de este mundo. La niebla, como un gigante profético, me había llevado en un vuelo demasiado rápido al reino de la nada"

"Diarios de campo", Antonio Luque. Chinchilla del Monte Aragón, febrero de 1982.

Hace años que conocí por primera vez la obra de Eugeni. Fue durante una exposición instalación en un espacio expositivo efímero, en el taller de Antonio Alcacer, en la calle Major de Tarragona. Recuerdo que para dicha muestra, Eugeni, le había puesto de nombre a la galería "Rose Sélavy", alter ego femenino de Marcel Duchamp. Han pasado años desde entonces. Nuestras vidas en algunos momentos han sido paralelas, otras veces se han cruzado, hemos sido compañeros de exposición, y durante mucho tiempo apenas hemos tenido contacto.

Desde entonces hasta ahora, la obra de Eugeni se ha ido reinterpretando, modificándose, haciéndose exquisita, si esa puede ser una buena palabra para hablar de arte. Hablando con él sobre la misma, me comenta que busca la no existencia del lenguaje ni de la forma. La radicalidad de su trabajo nos podría llevar a buscar un nuevo lugar para encasillar su mundo pictórico. Pero creo que no es necesario.

En contra de creer que la obra de Eugeni Fabregat se acerca al minimalismo, mi experiencia personal ante la misma difiere totalmente. Las grandes piezas de Eugeni, realizadas en encáustica, encierran todo un mundo, de imágenes, pensamientos, presencias. En ellas se detalla el paso del tiempo, capa a capa de parafina, que van formándose en estratos sobre la base. Atrapando toda la esencia del paisaje, del mundo que ha dejado de divisarse, y que todos sabemos que está allí. Es una obra que habla también de memoria, de ausencias, de una poética desmesurada, cuyos versos solo podrán ser descifrados si encontramos nuestra propia piedra de Rosetta.

La obra de Eugeni Fabregat me emociona, me transporta a un momento de mi vida en el que me hubiera gustado internarme en uno de sus cuadros, hasta que mi silueta hubiera desaparecido del todo. Ahora cuando me pongo delante de uno de sus obras, como una Alicia delante del espejo, canosa y bastante crecida, veo el mundo brutal que dejo a mis espaldas, y la niebla me acoge, fresca, lechosa, húmeda, como en aquel horrible febrero del 1982, y de nuevo, ante mí, el mundo vuelve a brillar con una explosión de verdades imaginadas, donde yo también soy parte de la niebla.

Antonio Luque, abril de 2015

ART DE RESSISTÈNCIA

En l'àmbit de l'art contemporani, l'hàbit o la necessitat de "explicar" la imatge a través de les paraules, té a veure amb la idea estesa que l'obra posseeix un contingut ocult, que constituïria l'element essencial del seu ser. Aquest "quelcom", aquest missatge que l'artista -suposadament- ens vol transmetre (i que només alguns "privilegiats" serien capaços de desxifrar) és precisament el que provoca que l'obra requereixi d'una justificació, que seria del tot innecessària si ens limitéssim exclusivament a captar la forma i oblidéssim, o deixéssim en un segon terme, el suposat contingut.

També en el cas de la nostra proposta expositiva, se'ns podria qüestionar la pertinència i la conveniència dels textos que acompanyen l'obra. Per aquesta raó, era necessari advertir que, els textos esmentats, no pretenen en absolut "explicar" l'obra, perquè l'obra no requereix explicació, i les possibles interpretacions que es puguin derivar d'ella es desenvoluparan sempre des del territori de l'especulació intel·lectual, que és un territori aliè a l'art.

La intenció dels textos és un altra: proporcionar al visitant un marc referencial que li doni pistes de on situar l'obra que té davant els ulls i, en conseqüència, quina és l'actitud més adequada per accedir a ella.

Per tant, la funció d'aquets textos és purament il·lustrativa i poden ajudar a ubicar l'obra en un determinat discurs, però de cap manera constitueixen un "manual" per la "lectura" o la interpretació de la mateixa.

L'únic text que supera aquesta funció il·lustrativa que mencionàvem, és el poema (que també dona títol a la proposta) "comment dire", de Samuel Beckett. Samuel Beckett es un singular personatge de l'àmbit literari que, trencant amb la tradició, va construir una obra capaç de combatre, neutralitzar i eludir aquesta concepció de l'art com necessitat de justificació, privat d'autonomia i subjecte permanentment als exercicis hermenèutics dels que pretenen poder travessar el seu "contingut manifest" per cercar significacions ocultes.

El poema "comment dire" ens serveix per posar en joc, a través de la seva radicalitat essencial, tota una sèrie de temes vinculats directa o indirectament amb l'art, que ens serveixen d'inspiració per poder mirar amb ulls nous el paper que l'art i els artistes d'avui haurien de jugar. I, sobretot, el paper que l'art i els artistes poden jugar des d'un punt de partida -com el que proposa Beckett- tant extrem.

I és que Beckett aconsegueix, a través de la seva obra, tornar a l'art la dimensió poètica que havia perdut. Tornar-li el seu espai originari, el seu territori, allunyant-lo d'aquella visió on quedava reduït a un simple mitjà d'expressió de continguts emocionals o intel·lectuals de l'home. I es a través d'aquesta perspectiva poètica de l'art, que es posa en evidència la paradoxa fonamental de l'artista, dominat per una necessitat d'expressió i, al mateix temps, conscient de l'impossibilitat de dir.

Escriu Marthe Robert, a la seva anàlisi de la vida i l'obra de Franz Kafka.

"Bajo todas las variantes que la imaginación que Kafka multiplica casi hasta el infinito, se encuentra esa situación fundamental del arte, contradictoria y sin solución, sin otra salida para el que la vive que el desarraigo o la muerte, una muerte sin belleza, ridícula, ciertamente ignominiosa. Situación que se repite continuamente, porque tiene su origen en una discordancia fatal entre la naturaleza grandiosa del arte y la debilidad original del artista".

Per tant, només ens queda la -poc heroica- tasca del desarrelat, del fracassat, conscient de què el seu fracàs és irreversible però, alhora, necessari. És la tasca de la resistència, de l'actitud poètica que es juga fora de les fronteres de les certeses i dels significats, cercant sempre el límit del llenguatge, el límit del dir, el límit de la visibilitat; en un intent (inútil) per -com deia el mateix Beckett- travessar el llenguatge, fer forat rere forat per accedir a les coses...o al no-res.

Parafrasejant a Claes Oldenburg podríem afirmar que l'escriptura beckettiana s'esforça per neutralitzar els significats, ja que els significats no es deixen expulsar. Aquest és, també, el nostre inassolible "objectiu".